

4.1 Formidling?

Af Beth Juncker

Formidling er kommunikation. Der er en forfatter, et teater, en filminstruktør, en musiker (afsender), en bog, en teaterforestilling, en film, en koncert (budskab) og børn (modtagere) involveret. Den foregår altid på nogle betingelser, som styrer forholdet mellem afsender og modtager – en sofa, en teater- eller gymnastiksal, en biograf, en koncertsal. Formidling er nemlig altid bestemt af de rum og rammer, den udspiller sig i og forholdet mellem dem, som deltager.

Disse enkle bestemmelser gælder også kulturformidling. Den udspiller sig i kultursektoren. Den er omfattet af kulturpolitikken og dens mål – nationalt og lokalt. Der er kulturinstitutioner og –projekter involveret. Den retter sig mod alle – børn, unge og voksne. Medieforskeren Kirsten Drotner tager konsekvensen af de forskellige betingelser, kulturformidling kan udspille sig på. Hun skelner nemlig mellem:

- En **ethos** styret kulturformidling, hvor afsenderens normer og værdier er i centrum.
- En **logos** styret kulturformidling, der vægter budskabet
- En **pathos** styret kulturformidling, der sætter modtagerens oplevelse i centrum

Kobler man hendes bestemmelse af de forskellige kulturformidlingstyper, der er og har været på spil med kultursociolog Dorte Skot-Hansens kulturpolitiske rationaler, står vi med nogle redskaber, der kan indkredse og bestemme den tænkning, der siden starten af det 20. århundrede har styret kulturpolitikken og kulturformidlingen. Dorte Skot-Hansen skelner mellem

- Et humanistisk kulturpolitisk rationale, der bygger på det smalle kulturbegreb og sætter normer, værdier og dannelse i centrum. Her er det kunsten og kulturen, der skal formidles til alle.
- Et sociologisk kulturpolitisk rationale, der bygger på det brede antropologiske kulturbegreb, som understreger, at vi alle er i kultur, og at alle disse kulturer er ligeværdige. Her er ligestilling, anerkendelse, kulturens demokratisering i centrum.
- Et ekspressivt kulturpolitisk rationale, der sætter modtageren og den æstetiske oplevelse i centrum

Både Dorte Skot-Hansen og Kirsten Drotner understreger, at formidlingstyper og kulturpolitiske rationaler er redskaber. Bruger vi dem til at se på virkeligheden med, findes de ikke rent. De blander sig. Men – kobler vi dem til den kulturpolitik og

kulturformidling, der har præget Danmark, siden kulturministeriet blev skabt i 1961, så kan vi ved hjælp af dem trække nogle linjer:

1960'erne dominerede det humanistiske kulturpolitiske rationale med en ethospræget kulturformidling – her skulle Kunsten og Kulturen med stort K ud til alle. 1970'erne og 1980erne kommer det sociologiske kulturpolitiske rationale i spil med en logospræget formidling - **kulturerne** prioriteres, arbejderkultur, børnekultur, kvindekultur, lokalkultur. Fra 1990erne begynder konturerne af det ekspressive kulturpolitiske rationale med en pathosstyret kulturformidling at komme på banen.

Både det humanistiske kulturpolitiske rationale og det sociologiske rationale er instrumentelle. Kulturpolitik og kulturformidling styres af udefrakommende intentioner og argumenter. Det ekspressive kulturpolitiske rationale, derimod, er autotelisk – modtagerens oplevelse, mødet med kunst og kultur har værdi i sig selv og betydningen afgøres af dem, der deltager.

For at kunne indkredse svarene på de overordnede spørgsmål fortæller kapitlet om de formidlingstyper og kulturpolitiske rationaler, som har udfordret og ændret kulturformidlingen de sidste 70 år.